

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

w sprawie z powództwa M.M.

przeciwko T. S.A. w W.

o odszkodowanie z tytułu zakazu konkurencji po ustaniu stosunku pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 23 października 2025 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 11 marca 2025 r., sygn. akt III APa 21/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Lublinie, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 26 września 2024 r. w sprawie z powództwa M.M. przeciwko T. S.A. w W. o odszkodowanie z tytułu zakazu konkurencji po ustaniu stosunku pracy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 138 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od następujących kwot i dat: 23 000 zł od 11 marca 2022 r. do dnia zapłaty; 23 000 zł od 11 kwietnia 2022 r. do dnia zapłaty; 23 000 zł od 11 maja 2022 r. do dnia zapłaty; 23 000 zł od 11 czerwca 2022 r. do dnia zapłaty; 23 000 zł od 11 lipca 2022 r. do dnia zapłaty; 23 000 zł od dnia 11 T. S.A. w W. na rzecz powoda kwotę 10 950 zł., wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II); oddalił wniosek pozwanego o zwrot kosztów procesu (pkt III) i

wyrokowi w punkcie I nadał rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 23 000 zł (pkt IV).

Sąd Okręgowy ustalił m.in., że powód był zatrudniony w pozwanej Spółce od 1 czerwca 2020 r. na stanowisku dyrektora technicznego, w pełnym wymiarze czasu pracy i miał dostęp do wszelkiej dokumentacji technologicznej i finansowej. Wraz z zawartą umową o pracę, w tym samym dniu, tj. 1 czerwca 2020 r. powód zawarł z pozwanym umowę o zakazie konkurencji na okres 6 miesięcy po ustaniu stosunku pracy. Strony ustaliły wysokość miesięcznego odszkodowania z tytułu przestrzegania zakazu konkurencji na kwotę - początkowo 20 tysięcy złotych, a następnie w związku ze zmianą wysokości wynagrodzenia powoda w trakcie trwania stosunku pracy - na kwotę 23 tysiące złotych. W dniu 22 grudnia 2021 r. powód rozwiązał za 1-miesięcznym wypowiedzeniem umowę o pracę z pozwanym. Stosunek pracy powoda uległ rozwiązaniu w dniu 31 stycznia 2022 r. W okresie od dnia 27 września 2021 r. do 31 stycznia 2022 r. powód przebywał na zwolnieniu lekarskim.

Pozwany nie wypłacił powodowi żadnej kwoty tytułem odszkodowania w związku z zawartą umową o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy. W dniu 3 stycznia 2022 r. nadał na adres zamieszkania powoda pismo wypowiadające mu umowę o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy za 7-dniowym wypowiedzeniem. Pismo w tym przedmiocie nie zostało odebrane przez powoda i wróciło do pozwanego po dwukrotnym awizowaniu. Pozwany podjął próbę doręczenia przesyłki ponownie kurierem, jednak również nie była ona skuteczna. W okresie od lutego 2022 r. do lipca 2022 r. powód przestrzegał zakazu konkurencji, pozostawał bez pracy, nie świadczył żadnych usług, nie wykonywał żadnej działalności wskazanej w treści umowy o zakazie konkurencji.

Na skutek apelacji T. S.A. w W. od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z 26 września 2020 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżony wyrok w całości i oddalił powództwo (pkt I) oraz zasądził od powoda na rzecz T. S.A. w W. tytułem zwrotu kosztów procesu za pierwszą i drugą instancję kwotę 13 987,50 zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o kosztach do dnia zapłaty (pkt II). Sąd

Apelacyjny uznał, że Sąd I instancji pominął i nie uwzględnił całości dowodów przedstawionych przez pozwanego oraz dopuścił się naruszenia zarówno przepisów prawa procesowego jak i materialnego, w wyniku czego wydał błędne orzeczenie.

Przedmiotem sporu było ustalenie, czy pozwany skutecznie wypowiedział łączącą strony dodatkową umowę z dnia 1 czerwca 2020 r., dwukrotnie aneksowaną o zakazie konkurencji na okres 6 miesięcy po rozwiązaniu stosunku pracy, z której powód wywodził swoje roszczenia finansowe. W dniu 3 stycznia 2022 r. pracodawca wypowiedział umowę o zakazie konkurencji z zachowaniem terminu 7 dni z powołaniem się na podstawę zawartą w art. 15 gf ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19 i innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 2095 t.j., dalej jako ustawa covidowa). W dacie sporządzenia przez pozwanego wypowiedzenia spornej umowy, na terenie Polski od marca 2020 r. obowiązywał stan epidemii, który następnie został od 16 maja 2022 r. zmieniony w stan zagrożenia epidemicznego.

W świetle art. 15gt ustawy covidowej, pozwany w styczniu 2022 r. był uprawniony do złożenia powodowi oświadczenia o wypowiedzeniu umownego zakazu konkurencji po ustaniu stosunku pracy, z zachowaniem 7-dniowego okresu wypowiedzenia, w wyniku czego po upływie tego terminu przestawał być zobowiązany do wypłacania odszkodowania przewidzianego w punkcie 6 §3 umowy. Sąd II instancji wskazał, że przewidziane w ustawie Covidowej wypowiedzenie umowy o zakazie konkurencji wymagało od pracodawcy złożenia odpowiedniego oświadczenia woli. W zakresie składania (skuteczności) oświadczeń woli ustawodawca przyjął teorię doręczenia.

Sąd Apelacyjny przyjął, że pozwany skutecznie doręczył powodowi wypowiedzenie umowy o zakazie konkurencji za pośrednictwem kuriera. Wprawdzie przesyłka nie została w dniu 27 stycznia 2022 r. doręczona przez kuriera do rąk własnych powoda, ale tylko dlatego, że powód odmówił jej przyjęcia i dlatego w dniu 7 lutego 2022 r. została zwrócona do nadawcy. Powód miał realną możliwość zapoznania się z treścią oświadczenia woli pozwanego wypowiadającego umowę o zakazie konkurencji i nie udowodnił, że istniały

obiektywne przeszkody w odebraniu przesyłki; celowo unikał przyjęcia kierowanych do niego pism pracodawcy. Skoro pozwany wypowiedział skutecznie umowę zakazu konkurencji w styczniu 2022 r., nie jest zobowiązany do zapłaty określonego w niej odszkodowania.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł powód, zaskarżając wyrok w całości i opierając skargę na podstawie rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego tj.:

a. art. 61 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że pozwany wykazał jakoby jego oświadczenie o wypowiedzeniu powodowi umowy o zakazie konkurencji skutecznie doszło do powoda w taki sposób, że mógł on zapoznać się z jego treścią przy jednoczesnym uznaniu, że w sprawie nie zostały ujawnione okoliczności świadczące o tym, by kurierowi nie udało się nawiązać kontaktu z powodem, a nadto, że jednoznaczny zapis na etykiecie pozwala w sposób pewny przyjąć, że kurier miał bezpośredni kontakt z potencjalnym odbiorcą, ale nie zrealizował usługi doręczenia z powodu celowego sprzeciwu odbioru przez adresata podczas gdy powód wyraźnie zaprzeczył jakoby odmówił w tamtym czasie kurierowi przyjęcia przesyłki;

b. art. 6 k.c. w zw. z art. 300 k.p. poprzez nieprawidłowe rozłożenie ciężaru dowodu poprzez niewykazanie przez pozwaną, iż przesyłka kurierska adresowana do powoda w istocie zawierała jej oświadczenie o wypowiedzeniu powodowi zakazu konkurencji, a w konsekwencji powód miał realną możliwość zapoznania się z jego treścią;

c. art. 98 ust. 1 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020r. poz. 695 z późn. zm.) w zw. z art. 6 k.c. poprzez jego niezastosowanie do stanu faktycznego sprawy i przyjęcie, że pozwany skutecznie awizował przesyłkę zawierającą oświadczenie o wypowiedzeniu umowy zakazu konkurencji, a w konsekwencji stworzył domniemanie faktycznej możliwości zapoznania się z treścią oświadczenia, które oznacza przerzucenie ciężaru dowodu na powoda podczas gdy przyjęcie fikcji prawnej w postaci skutecznego doręczenia przedmiotowej przesyłki nie mogło mieć zastosowania w okresie, którego dotyczy sprawa, a w konsekwencji z powyższego

nie można wyprowadzić wniosku na temat złej woli powoda oraz celowego nieodbierania przez niego przesyłek od pracodawcy;

jak również na podstawie naruszenia przepisów postępowania, tj.:

a. art. 139 § 2 k.p.c. poprzez uznanie przez Sąd II instancji zastępczego doręczenia powodowi za pośrednictwem kuriera pisemnego oświadczenia pozwanej z dnia 3 stycznia 2022 r. opierając się w tym zakresie na wydrukach (etykietach) złożonych przez pozwaną;

b. art. 232 k.p.c. w zw. z art. 139 § 2 k.p.c. poprzez przyjęcie zastępczego doręczenia powodowi za pośrednictwem kuriera pisemnego oświadczenia pozwanej z dnia 3 stycznia 2022 r. uznając, iż przedłożona przez pozwaną etykieta zawierająca adnotację o odmowie przyjęcia przesyłki ma charakter dokumentu urzędowego stanowiąc dowód tego co zostało w niej stwierdzone podczas gdy walor dokumentu urzędowego mają jedynie wszelkie adnotacje na zwróconej przesyłce opatrzone stosownymi pieczętkami i podpisami, zaś przedmiotowa etykieta nie spełnia tego wymogu bowiem nie jest opatrzona zarówno właściwą pieczętką jak również podpisem, a nadto poprzez pominięcie przez Sąd II instancji, że odmowa przyjęcia pisma prowadzi do skutku doręczenia w rozumieniu art. 139 § 2 k.p.c. tylko wówczas gdy jest bezpodstawna, w szczególności kiedy następuje w stosunku do właściwej osoby podczas gdy w istocie nie jest wiadomym kto miałby odmówić odbioru przedmiotowej przesyłki.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z istnieniem potrzeby wykładni przepisów postępowania oraz prawa materialnego budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów a dotyczącym rozstrzygnięcia czy w sytuacji nadania przez pracodawcę korespondencji do pracownika zawierającej oświadczenie woli za pośrednictwem kuriera z adnotacją o „odmowie przyjęcia” możliwym jest przyjęcie fikcji zastępczego doręczenia w myśl art. 139 § 2 k.p.c. i czy wówczas zostały spełnione wymogi określone w przepisie art. 61 k.c. w związku z art. 300 k.p., a w konsekwencji czy pomimo braku doręczenia pisma powodowi doszło do złożenia przez nadawcę oświadczenia woli adresatowi, a jeśli tak to czy dla uznania skuteczności doręczenia w trybie art. 139 § 2 k.p.c. wymagane jest uprzednie ustalenie czy odmowa przyjęcia była bezpodstawna? Skarżący wniósł ponadto o

uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 11 marca 2025 r. i orzeczenie co do istoty sprawy ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi w innym składzie oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Odpowiedź na skargę kasacyjną nie została wniesiona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może zostać przyjęta do rozpoznania.

Instytucja skargi kasacyjnej ma charakter nadzwyczajnego środka zaskarżenia, czego wyrazem jest m.in. istotne ograniczenie dostępności tegoż środka pod względem dopuszczalnych jego podstaw. Pomimo pozostawienia w art. 398³ § 1 k.p.c. możliwości zaskarżenia orzeczenia z powodu naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz z powodu naruszenia przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, zakres tych zarzutów w odniesieniu do wszystkich podmiotów uprawnionych do wniesienia skargi został ograniczony. Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r., III UK 6/08, LEX nr 469183). Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Obowiązkiem skarżącego

jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W przedmiotowej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej oparty został na przesłance związanej z potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Skarżący powinien wykazać – czego zdecydowanie zabrakło - że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości (ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają) nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133; 13 grudnia 2022 r., I USK 21/22, LEX nr 3556521; 28 czerwca 2023 r., I USK 160/22, LEX nr 3575124). Oczywiście jest, że budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; 23 lutego 2023 r., III USK 163/22, LEX nr 3538161). Konieczne jest również przypomnienie, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa, wymaga od skarżącego wskazania nie tylko przepisów, które mają być poddane wykładni Sądu Najwyższego. Nadto niezbędne staje się wskazanie także źródła

tych wątpliwości, czy też przedstawienia rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10) oraz opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, Legalis nr 235661; z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, Legalis nr 277581), czego na gruncie przedmiotowej skargi również zabrakło.

Za niewystarczające uznać należy powołanie się przez skarżącego jedynie na to, że Sąd II instancji nie dokonał ustalenia czy odmowa przyjęcia przez powoda korespondencji od byłego pracodawcy tj. pisma z 3 stycznia 2022 r. była bezpodstawna, skoro Sąd Apelacyjny ustalił min., że pozwany skutecznie doręczył powodowi wypowiedzenie umowy o zakazie konkurencji za pośrednictwem kuriera. Wprawdzie przesyłka nie została w dniu 27 stycznia 2022 r. doręczona przez kuriera do rąk własnych powoda, ale tylko dlatego, że celowo odmówiono jej przyjęcia i dlatego w dniu 7 lutego 2022 r. została zwrócona do nadawcy, a ustalenia te przecież wiążą Sąd Najwyższy (art. 398¹³ § 2 in fine oraz art. 398³ § 3 k.p.c.). Przedstawiony w skardze kasacyjnej - jako przyczyna jej wniesienia - problem nie ma znaczenia jurydycznego, a odnosi się wyłącznie do oceny stanu faktycznego sprawy, który - jak wynika z art. 398³ § 3 oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c. – nie stanowi przedmiotu kontroli kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2014 r., I UK 91/14, Legalis nr 1450622). Wskazywanie więc przez skarżącego na występowanie w sprawie potrzeby wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów służy jedynie uzyskaniu korzystnej dla skarżącego kwalifikacji prawnej elementów stanu faktycznego dotyczących skutków doręczenia zastępczego oraz konsekwencji odmowy przyjęcia pisma od byłego pracodawcy. Jednocześnie skarżący zapomina, że o tym, czy adresat odmawia przyjęcia pisma decyduje całokształt okoliczności konkretnej sprawy. Brak jest podstaw do uznania, że przesądza o tym umieszczenie prawidłowej adnotacji przez osobę doręczającą pismo (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 września 2014 r., II CZ 46/14, LEX nr 1526616). Sąd II instancji niezwykle wnikliwie przeanalizował całokształt

okoliczności na gruncie przedmiotowej sprawy i świadomego działania powoda, który stosował strategię nie podejmowania korespondencji od pozwanego, o czym świadczą nie tylko próby doręczenie przesyłki ze stycznia 2022 r., ale także próby późniejszych doręczeń m.in. z kwietnia 2022 r.

Wobec tego, że skarżący nie wykazał, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi kasacyjnej na gruncie przedmiotowej sprawy, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[KK]

[SOP]